

CIS DE STRANDJUTTER

Hij kent het strand als geen ander. Strandjutten is zijn passie en passie is er om gedeeld te worden met anderen. Klaar om je te laten inwijden in de mysteries van de meest gekke strandvondsten?

BLOEMEN OP HET STRAND ?

Het strand, dat is toch een kale zandvlakte en zand een vervelend goedje dat bij het minste zuchtje wind weg waait? Hoe zouden daar nu planten, laat staan bloeiende planten, kunnen groeien? En, strandbloemen, zijn dat niet die kleurrijke gevallen van crêpe papier (zie vorige Grote Rede) die kinderen verkopen voor een handvol schelpen? Maar *echte* bloeiende planten op het strand? Wie daar leeft moet wel erg goed aangepast zijn.

DE ZEERAKET: GEWAPEND VOOR DE STRIJD

Wel, de zeeraket is zo'n plantje. Het groeit uitgerekend in het vloedmerk, precies op de grens van water en land, waar aangespoelde organische resten voor net genoeg voedsel zorgen om te overleven. Dat vloedmerk is al helemaal een barre omgeving, blootgesteld aan weer en wind en aan de zoute golven, om nog maar van alle menselijke activiteiten (strandvegen, handdoekjes uitspreiden om op te zonnen, putjes graven...) te zwijgen.

Zeeraket kan zowat 60 cm hoog worden, maar dikwijls blijven de plantjes veel lager, zeker op plaatsen waar de elementen vrij spel hebben. De stengel is vertakt, dik en sappig, en de bladeren vlezig (succulent). Zo kan water worden opgeslagen in het

droge milieu van het hoogstrand. Het onderste en het middelste blad zijn vaak diep ingesneden. Net zoals andere planten die in gelijkaardige omstandigheden leven, heeft ze een groene kleur met een wat blauwachtige zweem. Dat komt door een waslaagje dat de planten bedekt en beschermd.

DRIE TRUCKS OM TE REIZEN

Zeeraket bloeit bij ons van juni tot oktober. De bloemetjes zijn roze tot wit, met kroonbladen van zowat 1 cm lang. Wanneer die uitgebloeid zijn en bevrucht, dan komen er typische vruchtjes aan de plant. Ze bestaan uit twee delen: een bovenste stuk (de snavel), dat bij sommige vruchten bij rijpheid snel afvalt en een onderste deel (het hauwtje), dat langer aan de plant blijft vastzitten. De hele vrucht, maar vooral de snavel, heeft een kurkachtige wand waardoor na

afvallen de snavel desnoods meerdere maanden kan blijven drijven. Op die manier worden de zaden verder verspreid. De zaden die in het onderste deel blijven, vallen dicht bij de moederplant op de grond en vormen daar een nieuwe voorraad voor het volgende jaar.

Maar zeeraket heeft nog een andere wijze om zich te verspreiden. Wanneer de plant in de nazomer is uitgebloeid en grote delen zijn afgestorven, kan de wind delen of volledige plantjes loswaaien en in beweging brengen. Tijdens zo'n helse tocht laat de plant, elke keer wanneer ze ergens de grond raakt, zaden vallen. Op deze manier kunnen sommige "rollers" behoorlijke afstanden afleggen.

Tot spijt van wie het benijdt heeft de naam zeeraket zelf niets met verspreiding over grotere afstanden te maken. "Raket" heeft immers niets van doen met wapen- of ruimte- tuigen, maar verwijst naar de Latijnse benaming van een verwant en gelijkend familielid: de kool *eruca* (denk ook aan raketsla, waterkers, etc.). Of zeeraket ook eetbaar is, is me niet bekend.

SLECHTS EEN TIJDELIJK BESTAAN

Zeeraket heeft overigens nog iets bijzonders. Het is één van die planten die het zand kunnen temmen, en met verve, het is een natuurlijke zandvanger. Terwijl de plantjes groeien, vangen ze het stuivende zand. Dat hoopt op rond de planten, die daardoor almaar hoger gaan uitgroeien. Het lijkt wel of ze erdoor gestimuleerd worden. De geleidelijk ontstane verhoging kan zelfs uitgroeien tot een embryonaal duin. Toch zijn al die inspanningen meestal maar tijdelijk. Tijdens opeenvolgende herfst- en winterstormen wordt komaf gemaakt met de meeste van deze dappere pioniers. Zeker als die met een hoog springtij gepaard gaan worden de zeeraketplantjes gemakkelijk overspoeld en losgetrokken. Het volgende voorjaar begint het hele proces weer opnieuw. Maar als een pol meer dan een zomer standhoudt - bijvoorbeeld met de hulp van andere pioniers zoals biestarwergras - kan ze uitgroeien tot een echt duin. En duinen zijn nog steeds de beste kustverdediging.

Een dapper geval die zeeraket. Je kunt hem nog op verschillende plaatsen lang onze kust in actie zien. Alleen, tegen bulldozers en strandvegen, moet hij de duimen leggen... En of je voortaan wilt uitkijken waar je je badhanddoek neervlijt, je zou wel eens een fragiel plantje kunnen platdrukken!

MD

MD

FK